

## **Rutine for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger**

**Det humanistiske fakultet, Universitetet i Bergen, oktober 2019**

### Bedømmelseskomiteens sammensetting og mandat

Bedømmelseskomiteen skal bestå av minst tre personer. Normalt skal begge kjønn være representert og flertallet være uten tilknytning til Universitetet i Bergen. Ett av medlemmene skal om mulig være fra en relevant utenlandsk institusjon. Alle medlemmene skal ha doktorgrad eller tilsvarende kvalifikasjoner.

- Bedømmelseskomiteen skal vurdere om avhandlingen tilfredsstillende de formelle og reelle krav som stilles i ph.d.-forskriften og fakultetets program og retningslinjer.
- Bedømmelseskomiteen skal avgi en felles skriftlig vurdering.
- Bedømmelseskomiteen skal ved godkjent avhandling foreslå emne for prøveforelesningen.
- Bedømmelseskomiteen skal ha en leder som er ansatt ved Det humanistiske fakultet

### Komiteleders oppgaver:

- har ansvar for å organisere komiteens arbeid, herunder å sørge for at arbeidet kommer raskt i gang og at tidsrammen for komitearbeidet overholdes
- skal være et fullverdig medlem av komiteen
- skal være bindeledd mellom komiteen og fakultetet
- skal så tidlig som mulig avklare tentativ dato for disputas og formidle denne til instituttet
- skal sende emne for prøveforelesning til instituttet senest tre (3) uker før disputas
- er instituttets kontaktperson for de eksterne opponenterne og tar imot dem når de kommer til Bergen

### Tidsbruk:

- Det bør normalt ikke gå mer enn fire (4) uker fra søknaden om bedømming er godkjent til komiteen er oppnevnt.
- Det skal normalt ikke gå mer enn fem (5) måneder fra innlevering til disputas.
- Komiteens arbeidsperiode skal normalt ikke overstige tre (3) måneder.
- Avhandlingen skal offentliggjøres senest to (2) uker før dato for disputas.

### Komiteens bedømming av avhandlingen:

- Bedømmelseskomiteen skal vurdere om avhandlingen tilfredsstillende de formelle og reelle krav som stilles i ph.d.-forskriften og i fakultetets program og retningslinjer.

- Bedømmelseskomiteen avgir én felles begrunnet innstilling.
- Innstillingen skal skrives på engelsk eller et skandinavisk språk
- Ved eventuell dissens i komiteen skal både mindretallet og flertallet begrunne sitt standpunkt.
- Innstillingen skal gi en beskrivelse av arbeidets art og omfang.
- Kvaliteten i arbeidets ulike deler skal vurderes.
- Innstillingen skal gi en klar og utvetydig konklusjon på om de vitenskapelige krav er oppfylt, slik at avhandlingen kan forsvares for ph.d.-graden.
- Innstillingens omfang bør vanligvis være på 4-6 sider.

### Nivåkrav til avhandlingen:

En norsk doktorgrad er en sertifisering av forskerkompetanse. I bedømmelsen av avhandlingen skal komiteen legge særlig vekt på om avhandlingen er et selvstendig og helhetlig vitenskapelig arbeid på høyt faglig nivå når det gjelder problemformuleringer, metodisk, teoretisk og empirisk grunnlag, dokumentasjon, behandling av litteratur og fremstillingsform. Det er særlig viktig at det blir vurdert om materialet og metodene er tjenlige for de spørsmål som reises i avhandlingen, og om argumentene og konklusjonene som fremføres er holdbare. Komiteen skal i bedømmelsen legge særlig vekt på om den innleverte avhandlingen er et selvstendig og helhetlig vitenskapelig arbeid av internasjonal standard, og om den tilfredsstiller minstekravene til forskerkompetanse.

### *Generelt*

Avhandlingens omfang skal tilsvare 2,5 årsverk.

Avhandlingen skal gjøre rede for:

- a) Forskningsbakgrunn. Hvor avhandlingen plasserer seg i denne, og hvordan avhandlingen tilfører ny kunnskap til feltet.
- b) Hovedproblemstillinger.
- c) Teoretisk tilnærming og metodologi.

Medforfatterskap defineres i henhold til nasjonale og internasjonale retningslinjer.

Avhandlingen skal ha et kort sammendrag (abstract) på engelsk, 3000-5000 tegn.

### *Monografi*

Avhandlingen skal være i publisierbar stand.

Avhandlingen må ha et helhetlig preg.

Avhandlingen kan være helt eller delvis samforfattet.

Dersom avhandlingen er samforfattet, må det ved innlevering av avhandlingen spesifiseres hva som er den enkelte kandidats andel.

### *Artikkelbasert avhandling*

Artiklene skal være publisert eller i publiserbar stand. Hvis artikler er endret mellom tidligere publisering og publisering i avhandlingen, skal det redegjøres for oppdateringene i avhandlingen.

#### Krav til kappen

- a) Kappen skal vise sammenhengen mellom artiklene og styrke avhandlingens helhetlige preg.
- b) Kappen skal sette den forskningen som er gjort i avhandlingen inn i en bredere kontekst av forskningshistorisk, metodisk og/eller teoretisk art.
- c) Kappen skal ha forskningsmessig verdi i seg selv og ikke bare være et sammendrag av innholdet i de enkelte artiklene.
- d) Kappen skal være eneforfattet.

#### Medforfatterskap

- a) Ph.d.-kandidaten bør være førsteforfatter på minst halvparten av artiklene.
- b) For hver artikkel skal det ved innlevering av avhandlingen spesifiseres hva som er ph.d.-kandidatens faktiske bidrag (eget skjema).

#### Formelle krav til innstillingen:

- Overskrift: Innstilling fra bedømmelseskomiteen som har vurdert [NN's] avhandling [Tittel] for graden [gradsbetegnelse] ved Universitetet i Bergen.
- Komitemedlemmenes navn, tittel og institusjon.
- En kort beskrivelse av avhandlingens format (monografi / artikkelsamling med kappe)
- Type (teoretisk/empirisk arbeid) og størrelse (antall sider).
- Omtale av avhandlingens vitenskapelige betydning og dens mest sentrale momenter når det gjelder teori, hypoteser, materiale, metoder og funn.
- Vurdering og avveining av avhandlingens sterke og svake sider.
- Tydelig konklusjon, dvs. hvorvidt komiteen finner avhandlingen verdig til å forsvares offentlig i disputas.
- Innstillingen skal være datert.
- Dersom avhandlingen er innlevert for annen gang, eller er innlevert etter anbefaling om mindre omarbeiding fra komiteens side, skal dette nevnes innledningsvis. Komiteen bør kort gjøre rede for hvorvidt kandidaten har tatt anbefalingene til etterretning og hvilke endringer som har blitt gjort i avhandlingen.

Komiteens vurdering skal som hovedregel resultere i to mulige anbefalinger: positiv innstilling eller underkjenning.

### *Positiv innstilling*

Avhandlingen anses verdig til å forsvares i disputas dersom den vurderes som et selvstendig og helhetlig vitenskapelig arbeid av internasjonal standard, der kandidaten tilfredsstiller minstekravene til forskerkompetanse (ref. nivåkrav). Avhandlinger som får positiv innstilling kan likevel ha flere svakheter, så sant disse er av en slik karakter at de kan forsvares i en offentlig disputas, uten å bli korrigert i den bedømte avhandlingen.

### *Underkjenning*

Avhandlingen anses ikke verdig til å forsvares i disputas. Hvis komiteen finner at mer dyptgripende endringer vedrørende teori, hypotese, materiale og/eller metode/analyse er nødvendige for at arbeidet skal kunne anbefales til disputas, skal komiteen anbefale underkjenning av avhandlingen. I de tilfeller hvor komiteen anbefaler underkjenning, skal det gis en utførlig begrunnelse. Komiteen kan anbefale innlevering av samme avhandling for ny vurdering etter omfattende endringer, eller velge å ikke anbefale ny innlevering. Komiteen anbefaler kun unntaksvis at avhandlingen ikke bør leveres i ny versjon.

En avhandling som underkjennes kan innleveres i ny versjon kun én gang.

### *Mindre omarbeiding av innlevert avhandling*

Forskriften åpner også for mindre omarbeiding av innlevert avhandling:

#### **§ 11-5. Mindre omarbeiding av innlevert avhandling**

*Bedømmelseskomiteen kan på grunnlag av innlevert avhandling og eventuelt tilleggsmateriale anbefale at fakultetet selv gir tillatelse til mindre omarbeiding før endelig innstilling foreligger. Komiteen skal skriftlig gi en konkret oversikt over hva kandidaten må omarbeide.*

*Tillater fakultetet selv en mindre omarbeiding av avhandlingen, skal det gis en frist for slik omarbeiding som ikke skal være lengre enn tre (3) måneder. Det skal også fastsettes en ny frist for oversendelse av komiteens endelige innstilling.*

*Fakultetets vedtak etter denne paragrafen kan ikke påklages av ph.d.-kandidaten.*

*Dersom komiteen finner at dyptgripende endringer er nødvendige for at arbeidet skal kunne anbefales til disputas, skal komiteen underkjenne avhandlingen.*

Dersom kandidaten ikke overholder fristen eller ikke ønsker å benytte seg av muligheten for mindre omarbeiding, vil fakultetet be komiteen om å fullføre sin innstilling på grunnlag av avhandlingen slik den foreligger.

Ved innlevering etter mindre omarbeiding skal avhandlingen vurderes på nytt som en helhet av den samme bedømmelseskomiteen.

Det humanistiske fakultet anser at det kun unntaksvis vil være aktuelt å gi tillatelse til mindre omarbeiding og fraråder bedømmelseskomiteen å anbefale dette.

### Prøveforelesning:

Dersom avhandlingen godkjennes, skal kandidaten holde en prøveforelesning om et oppgitt emne på 45 minutter.

Det gis normalt ikke anledning til spørsmål eller diskusjon som del av prøveforelesningen.

Emnet for prøveforelesningen skal foreslås av den samme komiteen som har vurdert avhandlingen.

I hovedregel er det den samme komiteen som har vurdert avhandlingen som også vurderer prøveforelesningen.

Grunnenheten har ansvar for å kunngjøre emnet for prøveforelesningen til doktoranden ti (10) virkedager før forelesningen skal holdes.

Prøveforelesningen er en selvstendig del av ph.d.-graden, og vurderes som bestått eller ikke bestått før disputas.

Prøveforelesningen avholdes normalt dagen før disputas.

Prøveforelesningen skal være over et oppgitt emne som er tilstøtende, men ikke identisk med avhandlingens tema.

Formålet med prøveforelesningen er at doktoranden skal dokumentere evne til formidling av forskningsbasert kunnskap. Forelesningen bør normalt legges opp slik at de med utbytte kan følges av tilhørere med forkunnskaper tilsvarende de en ville forvente å finne blant viderekomne studenter i faget.